

Obstrüktif Uyku Apnesi: Klinik, Tanı ve Tedavi

Mehmet Emin SEZGİN¹
Esmâ Nur AKTEPE SEZGİN²

KLİNİK ÖZELLİKLERİ

Obstrüktif uyku apne (OSA); üst hava yolu darlıklarına bağlı uykuda tekrarlayan kısmi (hipopne) ya da tam (apne) hava akımı kısıtlaması ile giden ve genellikle desatürasyonun eşlik ettiği, sonunda da arousalların (uyana yazma) gözlendiği bir hastalıktır (1).

Üst solunum yolu, burun deliğinden larinkse kadar uzanmaktadır. Nazal pasajda septal deviasyon, nazal polip, konka hipertrofisi gibi nedenlerle olabilir. OSA asıl farenks kaynaklıdır. Farenks; nazofarenks, orofarenks ve hipofarenks olmak üzere 3 bölüm şeklinde değerlendirilebilir. Farenksin hava yolu dışında beslenme yolu, ses rezonansı, alt ve üst hava yollarını koruma gibi görevleri bulunmaktadır. Başta genioglossus ve tensorpalatini olmak üzere dilatatör kaslarla açıklığı sağlanan farinkisin VII, IX, X. ve XII. kranial sinirler tarafından innervasyonu sağlanmaktadır. Faringeal bölge açıklığı dilatatör kaslarla sağlanmaktadır; bu nedenle uykuda kas tonusunda düşüş ve intraluminar negatif basınç etkisiyle her seviyede darlığın en fazla olabileceği pasajdır (2).

OSA prevalansı erkeklerde %3-7, kadınlarda %2-5 olarak belirlenmiştir, ancak prevalansın belirlenenden çok daha yüksek olabileceği düşünülmektedir. Ülkemizde bu oranın % 0.9-1.9 olarak öngörülmüştür. OSA oluşumu için

¹ Uzm. Dr., Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kliniği, mesezginn@hotmail.com

² Uzm. Dr., Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kliniği, dr.esmaktepe@gmail.com

rının üçte ikisinde iyileşme gözlenmiştir. İyileşmeyen hastalarda CPAP modu, ASV veya BiPAP ile değiştirilebilir (29).

Sonuç olarak OSA tedavisinde altın standart PAP tedavisi olsa da OSA' nın nedenine, derecesine ve hasta tercihinine göre diğer tedavi seçenekleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle uygun tedavi seçimi için göğüs hastalıkları, kulak burun boğaz ve diş hekimliği gibi farklı branşlarda hekimlerce birlikte değerlendirilmeli ve gerekli konsültasyonlar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Darien, IL: American Academy of Sleep Medicine, 2014. International classification of sleep disorders, 3rd ed. American Academy of Sleep Medicine.
2. Phillips BA, Anstead MI, Gottlieb DI. Monitoring sleep and breathing: methodology. Part I: Monitoring breathing. Clin. Chest Med 1998; 19: 203-12.
3. Köktürk O. Uykuda solunum bozuklukları sınıflaması, tanımlar ve obstrüktif uyku apne sendromu (Epidemiyoloji ve klinik bulgular). Türkiye Klinikleri J Pulm Med-Special Topics 2008; 1: 40-5.
4. Schwab RJ, Goldberg AN, Pack AL. Sleep apnea syndromes. In: Fishman AP (ed). Fishman's Pulmonary Diseases and Disorders. New York: McGraw - Hill Book Company, 1998; 1617-37.
5. Türk Toraks Derneği. Obstrüktif uyku apne sendromu tanı ve tedavi uzlaşı raporu. Türk Toraks Dergisi 2012; 13: Ek-1.
6. Schlossan D, Elliott MW. Clinical presentation and diagnosis of the obstructive sleep apnea, hypopnea syndrome. Thorax 2004; 59: 347-52.
7. Freidman M, Ibrahim M, Bass L. Clinical staging for sleep disordered breathing. Otolaryngol Head Neck Surg 2002; 127: 13-21.
8. Kwan SYL, Fleetham JA, Enarson DA. Snoring, obesity, smoking and systemic hypertension in a working population in British Columbia. Am Rev Respir Dis 1991; 143: A380
9. Martinez-Rivera C, Abad J, Fiz JA, et al. Usefulness of truncal obesity indices as predictive factors for obstructive sleep apnea syndrome. Obesity (Silver Spring). 2008; 16: 113-18.
10. Stuck B, Maurer JT, Airway evaluation in OSA. In; Friedman M. Sleep apnea and snoring. Saunders, Elsevier 2009.
11. Bernie Y, Sunwoo, Robert L. Owens. (2022) Sleep Deficiency, Sleep Apnea, and Chronic Lung Disease. *Clinics in Chest Medicine* 43:2, 337-352.
12. Köktürk O, Obstrüktif Uyku Apne Sendromu Epidemiyoloji, Fizyopatoloji ve Klinik Özellikler. In: Mirici A, Babaoğlu E, Mutlu P editors, TÜSAD Uykuda Solunum Bozuklukları, Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği; 2019. p. 134-154.
13. Nigam G, Pathak C, Riaz M. A systematic review on treatment-emergent central sleep apnea. Ann Thorac Med. 2016;11(3): 202-210.
14. Liu, Dongquan, et al. "Trajectories of emergent central sleep apnea during CPAP therapy." Chest 152.4 (2017): 751-760.
15. Meza S, Mendez M, Ostrowski M, Younes M. Susceptibility to periodic breathing with assisted ventilation during sleep in normal subjects. J Appl Physiol (1985) 1998; 85:1929.
16. Dempsey JA. Crossing the apnoeic threshold: causes and consequences. Exp Physiol 2005; 90:13.

17. Peppard PE, Young T, Palta M, et al. Longitudinal study of moderate weight change and sleep-disordered breathing. *JAMA* 2000; 284(23): 3015–3021.
18. Fan S, Yang B, Zhi X, et al. Neck circumference associated with arterial blood pressures and hypertension: A cross-sectional community-based study in northern Han Chinese. *Sci Rep* 2017; 7: 2620.
19. Epstein LJ, Kristo D, Strollo PJ Jr, et al. Clinical guideline for the evaluation, management and long-term care of obstructive sleep apnea in adults. *J Clin Sleep Med* 2009; 5: 263-76.
20. Santos FL, Esteves SS, da Costa Pereira A, et al. Systematic review and meta-analysis of clinical trials of the effects of low carbohydrate diets on cardiovascular risk factors. *Obes Rev* 2012; 13: 1048-66.
21. Kline CE, Crowley EP, Ewing GB, et al. The effect of exercise training on obstructive sleep apnea and sleep quality: a randomized controlled trial. *Sleep* 2011; 34: 1631-40.
22. Mitler MM, Dawson A, Henriksen SJ, et al. Bedtime ethanol increases resistance of upper airways and produces sleep apneas in asymptomatic snorers. *Alcohol Clin Exp Res* 1988; 12: 801-5.
23. Hadar T, Yaniv E, Shvili Y, et al. Histopathological changes of the nasal mucosa induced by smoking. *Inhal Toxicol* 2009; 21: 1119.
24. Cartwright RD, Diaz F, Lloyd S. The effect of sleep posture and sleep stage on apnea frequency. *Sleep* 1991; 14: 351-3.
25. Calik W. Treatments for obstructive sleep apnea. *J Clin Outcomes Manag* 2016; 23: 181-92.
26. Sher AE, Schechtman KB, Piccirillo JF. The efficacy of surgical modifications of the upper airway in adults with OSAS. *Sleep* 1996; 19: 156-77.
27. Sutherland K, Vanderveken OM, Tsuda H, et al. Oral appliance treatment for obstructive sleep apnea: An update. *J Clin Sleep Med* 2014; 10(2): 215–227.
28. Özol D, Obstrüktif Uyku Apne Sendromunda Pozitif Hava Yolu Basıncı (PAP) Tedavisi, In: Mirici A, Babaoğlu E, Mutlu P editors, TÜSAD Uykuda Solunum Bozuklukları, Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği; 2019. p. 102-135.
29. Morgenthaler TI, Kuzniar TJ, Wolfe LF, et al. The complex sleep apnea resolution study: a prospective randomized controlled trial of continuous positive airway pressure versus adaptive servoventilation therapy. *Sleep* 2014; 37:927.